

Komentář

Statistickým šetřením Odp 5-01, které je prováděno v souladu s metodikou Eurostatu, bylo zjištěno, že v roce 2018 dosáhla **celková produkce odpadů v ČR 28,4 milionu tun**. Oproti roku 2017, kdy produkce činila 24,9 milionů tun, se jedná o nárůst o 13,8 %. Z celkového množství vyprodukovaného odpadu tvořil nebezpečný odpad 1 414 tisíc tun, což v relativním vyjádření znamená, že nebezpečný odpad se v roce 2018 na produkci podílel 5 %. Oproti roku 2017 stouplo množství vyprodukovaného nebezpečného odpadu o 19,8 %.

1. Podnikový odpad

Činností ekonomických subjektů (podniků), jež jsou hlavními původci odpadů v ČR, **vzniklo v roce 2018 celkem 24,2 milionu tun odpadu**. Podniky vyprodukovaly 1 399 tisíc tun nebezpečných odpadů, což je téměř veškerá produkce nebezpečných odpadů v daném roce (viz Tab. 1).

Vyšší produkce odpadů byla zaznamenána u stavebních firem (oproti roku 2017 o 29,1 %). Vlivem stavebních zakázek v oblasti rekonstrukce železničních tratí bylo vykázáno větší množství odpadní zeminy, která ovlivnila mimo jiné i vyšší produkci odpadů v sektoru dopravy. Produkce odpadů se meziročně zvýšila u firem, které se zabývají sanacemi, shromažďováním a zpracováním odpadů (z 3,6 mil. tun v roce 2017 na 4,3 mil. tun v roce 2018, tzn. nárůst o 19,4 %).

Relativně vyšší nárůst vyprodukovaných odpadů oproti minulému roku (o 21,8 %) byl zaznamenán v sektoru zemědělství, lesnictví a rybnářství, v absolutním vyjádření se však nejednalo o významný nárůst. Produkce odpadů v těchto sektorech dosáhla v roce 2018 138 tis. tun.

O 21,7 % poklesla produkce odpadů u podniků, které se zabývají energetikou, tj. výrobou a rozvodem elektřiny, tepla, plynu. Snížená produkce odpadů v tomto sektoru byla ovlivněna postupným vyřazováním některých druhů odpadů (např. popílků) z režimu odpadů.

Podnikový odpad vyprodukovaný v roce 2018 napříč všemi odvětvími byl podobně jako v minulých letech z hlavní části (65 %) tvořen odpady stavebními a demoličními (viz Graf 3). Ve sledovaném roce činila produkce odpadů skupiny 17 Katalogu odpadů celkem 15,8 milionu tun, přičemž převažovala zemina, kamení, železo, ocel a beton.

Statistické šetření opět potvrdilo, že naprostá většina podnikových odpadů (75 %) vzniká při činnosti 367 původců odpadů. Jedná se o podniky s objemem produkce odpadů nad 10 000 tun za rok. Ačkoli tyto podniky svou produkcí pokryly 3/4 celkového objemu podnikových odpadů, z celkového počtu subjektů produkujících tento odpad představovaly pouze 2,8 %. Podíl podniků na celkové produkci odpadů podle objemu vyprodukovaných odpadů v podniku v roce 2018 ilustruje Graf 12.

2. Odpad vzniklý na území obcí

Za komunální odpad se dle rozhodnutí Komise č. 753/2011/EU považuje odpad z domácností a podobný odpad, který je svým složením srovnatelný s odpadem z domácností s výjimkou odpadu z výroby a odpadu ze zemědělství a lesnictví. V metodickém souladu s výše uvedeným rozhodnutím se do komunálního odpadu zahrnuje veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob, který je zařazen do skupiny 20 Katalogu odpadů, dále jsou zahrnuty i odpady vyprodukované subjekty zapojenými do obecního systému sběru odpadů, tj. např. školy, úřady či drobní živnostníci včetně odděleně sbíraného komunálního obalového odpadu skupiny 1501 Katalogu odpadů.

Obce dle statistického šetření ve sledovaném roce vykázaly produkci 4,2 milionu tun odpadů. Vůči roku 2017 se produkce odpadů v obcích zvýšila o 3 %. Komunální odpady, tvořily 90 % odpadu z obcí, stejně, jako v roce 2017. Dále byly obcemi vykázány stavební odpady skupiny 17, odpady z autovraků a odpady z elektrického a elektronického zařízení (skupina 16).

V roce 2018 bylo vyprodukováno **3,7 milionu tun komunálního odpadu, což v přepočtu na jednoho obyvatele činí 351 kg**. Z toho největší část 56 % tvořil běžný svoz (odpad z popelnic, z kontejnerů nebo svozových pytlů), 16 % činil tříděný odpad (sklo, papír, plasty, kovy) a 11 % objemný odpad (koberce, nábytek). Podíl odděleně sbíraných složek na celkové produkci komunálního odpadu od roku 2002 neustále roste. Zatímco v roce 2002 bylo odděleně sebráno (vytříděno) 16 kg plastů, papíru, skla a kovů na obyvatele, v roce 2018 to bylo 57 kg na 1 obyvatele. Konkrétně se v přepočtu na jednoho obyvatele jednalo o 17 kg papíru, 13 kg skla, 14 kg plastů, 4 kg kovů a 9 kg ostatních odpadů (viz Tab. 6 a Graf 5 a 6).

3. Nakládání s odpady

V souladu s evropskou legislativou (nařízení 2150/2002/ES o statistice odpadů) jsou způsoby nakládání rozděleny do dvou skupin: **využívání odpadů** (R-kódy) a **odstraňování odpadů** (D-kódy). Množství odpadů, se kterými je ve sledovaném období nakládáno, bývá zpravidla vyšší než produkce odpadů. A to především o odpady dovezené ze zahraničí a o odpady odebrané ze skladu. Hodnota ukazatele se zvyšuje také díky vícenásobnému nakládání s odpady a předávání odpadů jinému subjektu.

V roce 2018 bylo nakládáno celkem s 38,7 milionu tun odpadu. Z tohoto množství bylo **19,7 mil. tun využito** jako palivo, nebo jiným způsobem k výrobě energie bylo využito 1,1 mil. tun odpadu. Jako zásypový materiál (tzv. backfilling) bylo použito 6,4 mil. tun odpadů (většinou se jednalo o vytěžené zeminy nebo stavební a demoliční odpady skupiny 17 Katalogu odpadů). Jinak než energeticky bylo využito 12,2 mil. tun odpadů, z tohoto množství připadalo 10,1 mil. tun na recyklaci a 542 tis. tun biologicky rozložitelného odpadu bylo použito na výrobu kompostu.

Ve srovnání s rokem 2017 se výrazně zvýšila recyklace o 18,1 % a také kompostování o 4,7 %. Naopak došlo k mírnému poklesu u energetického využití odpadů, a to meziročně o 2,3 %.

Celkem bylo v roce 2018 odstraněno 4,7 mil. tun odpadu. Z tohoto množství bylo uloženo na skládky 4,6 mil. tun odpadu, meziročně se jednalo o nárůst o 30,4 %. Podrobněji viz Tab. 8.

4. Dovoz a vývoz odpadů

Statistické zjišťování poskytuje každoročně kromě informací o produkci odpadů a nakládání s nimi i výsledky přeshraničního pohybu odpadů. Export a import odpadů je monitorován dlouhodobě od roku 2004 dle základních kategorií odpadů (nebezpečné a ostatní) a dále z pohledu směru obchodu (v rámci EU, mimo EU).

V roce 2018 bylo **do České republiky dovezeno 2,2 milion tun odpadu**, naprostá většina odpadu (98 %) pocházela z členských zemí EU. Oproti roku 2017 došlo k poklesu o 3,8 %.

Ve sledovaném období bylo z ČR **vyvezeno 3,2 milionu tun odpadu** a téměř veškerý export (99 %) směřoval do některé ze zemí EU. Ve srovnání s rokem 2017 došlo k nárůstu vývozu odpadu o 4,7 %. Největší podíl vyvezeného odpadu podle Katalogu odpadů (39 %) tvořily železné kovy a ocel pocházející ze stavební činnosti (skupina 17). Dále odpady z úpravy odpadů (skupina 19), které činily 24 %, jednalo se převážně o upravené železné kovy, plasty, papír a lepenku. Dále byly vyvezeny odpadní obaly 12 %, zejména obalový odpadní papír a lepenka (skupina 15), viz Graf 11.

5. Produkce druhotných surovin

Od roku 2011 Český statistický úřad sleduje také produkci druhotných surovin v České republice. Tak jako většina statistických zjišťování je také šetření o druhotných surovinách koncipováno jako výběrové. Z tohoto důvodu je velice složitá propojitelnost s dalšími statistickými šetřeními, např. průmyslem, stavebnictvím, energetikou, atp.

V roce 2018 byla statistickým šetřením zjištěna **produkce druhotných surovin ve výši 22,2 milionu tun**. Produkce druhotných surovin mírně vzrostla oproti roku 2017, kdy bylo vyprodukováno 21,8 mil. tun. Jednalo se především o vedlejší produkty pocházející z energetiky (popílky, struska, škvára), jež tvořily téměř polovinu celkové produkce. Jejich množství dosáhlo v roce 2018 10,2 mil. tun. Druhý významný podíl na celkové produkci druhotných surovin mají suroviny ze stavebních hmot. Jejich produkce činila 5,4 mil. tun. Vyšší množství druhotných surovin oproti minulému roku bylo zaznamenáno u dřeva (o 20,2 %) a u již zmiňovaných surovin ze stavebních hmot (o 12,8 %). Konkrétní hodnoty produkce sledovaných druhotných surovin naleznete v Tab. 15 a Grafu 14.

Vysvětlivky

- ležatá čárka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
- 0 údaj menší než polovina zvolené měřicí jednotky
- i. d. individuální data
- v tom: jedná se o úplný výčet (součet položek se rovná položce celkem)
- z toho: nejedná se o vyčerpávající výčet (součet položek se nerovná položce celkem)